

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
дисципліни
“ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО”
(для магістрів)

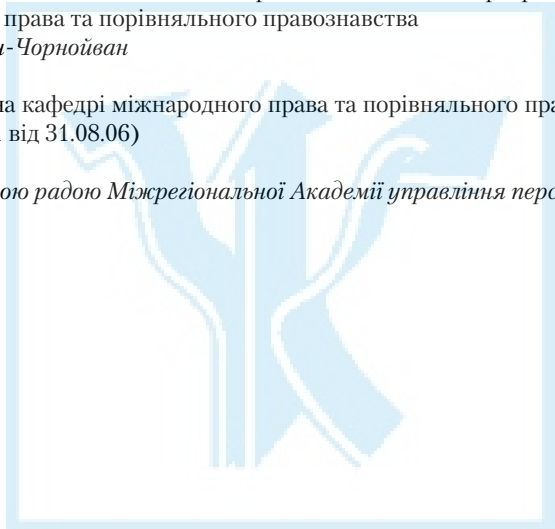
МАУП

Київ 2006

Підготовлено професором кафедри міжнародного права та порівняльного правознавства *Н. В. Плахтонюк* та старшим викладачем кафедри міжнародного права та порівняльного правознавства *О. М. Кісілевич-Чорнойван*

Затверджено на кафедрі міжнародного права та порівняльного правознавства (протокол № 1 від 31.08.06)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

МАУП

Плахтонюк Н. В., Кісілевич-Чорнойван О. М. Навчальна програма дисципліни “Інформаційне право” (для магістрів). — К.: МАУП, 2006. — 22 с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, тематичний план, зміст дисципліни “Інформаційне право”, теми контрольних робіт, питання для самоконтролю, а також список літератури.

© Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2006

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

На сучасному етапі розвитку людства відбувається так звана п'ята інформаційна революція, коли інформація проникає в усі напрями діяльності держави, суспільства і громадянина й відіграє вирішальну роль у визначенні ролі і місця країни у світі, а інформаційні ресурси стають в один ряд із найважливішими ресурсами держави. З появою нових інформаційних технологій інформація стає постійним і необхідним атрибутом забезпечення діяльності держави, юридичних осіб, суспільних об'єднань і громадян. І в цьому зв'язку постає низка питань, що потребує нагального вирішення. Ці питання пов'язані з правовим забезпеченням регулювання утворення, пошуку, поширення та споживання інформації на різних рівнях, а особливо у сфері захисту прав людини в інформаційній сфері. Крім того, постають певні питання зі збалансованого врегулювання діяльності ЗМІ, захисту конфіденційної та таємної інформації.

Курс “Інформаційне право” покликаний надати студентам знання з питань правового регулювання відносин, що виникають у сфері формування та обігу інформації в Україні.

Нині не існує єдиної позиції щодо місця інформаційного права у системі права України. Тому так важливо поглиблене вивчення цієї дисципліни саме магістрами як особами, що здобувають спеціальні вміння та знання інноваційного характеру, набувають певного досвіду їх застосування та продукування нових знань з метою розв'язання проблемних професійних завдань.

Мета вивчення курсу “Інформаційне право” — усвідомити значення норм права, що регулюють пошук, одержання, виробництво та поширення інформації, нерозривний зв'язок норм права з їх практичним застосуванням відповідними органами.

Завдання курсу: ознайомлення з найважливішими джерелами інформаційного права; засвоєння найважливіших нормативних актів, уміння працювати з ними; засвоєння принципів інформаційного права і вміння використовувати їх зміст при розв'язанні конкретних завдань.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
дисципліни
“ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО”

№ пор.	Назва змістового модуля і теми
1 2 3 4 5 6	Змістовий модуль I. Поняття та основні категорії інформаційного права Інформаційна сфера як сфера правового регулювання Поняття інформаційного права Джерела інформаційного права Суб'єкти інформаційного права Державне управління у сфері інформаційної діяльності Правові проблеми інформаційної безпеки
7 8 9 10 11	Змістовий модуль II. Правове регулювання обігу окремих видів інформації Інформаційні аспекти інтелектуальної діяльності Правове регулювання інформаційних відносин у сфері масової інформації Правове регулювання інформаційних відносин у сфері державної таємниці Правове регулювання інформаційних відносин у сфері комерційної таємниці та персональних даних Правове регулювання інформаційних відносин у сфері екологічної інформації
Разом годин:	54

МАУП

ЗМІСТ
дисципліни
“ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО”

**Змістовий модуль I. Поняття та основні категорії
інформаційного права**

Тема 1. Інформаційна сфера як сфера правового регулювання

Роль інформації в сучасному світі. Інформаційні революції людства. Виникнення й розвиток інформаційного суспільства.

Визначення поняття інформації. Інформація в актах чинного законодавства. Класифікація інформації за ступенями систематизації, рівнями доступу, видами носіїв, сферами застосування та ін.

Юридичні особливості інформації. Інформація як вид власності. Підстави виникнення права власності на інформацію. Поняття інформатизації.

Модель інформаційної сфери: сфера пошуку, отримання та споживання інформації; сфера формування та поширення інформації; сфера формування інформаційних ресурсів, підготовки інформаційної продукції, надання інформаційних послуг; сфера створення та застосування інформаційних систем та інформаційних технологій; сфера створення та застосування механізмів інформаційної безпеки. Правове регулювання інформаційної сфери в Україні: загальна характеристика.

Міжнародна інформаційна діяльність. Співробітництво України з іншими державами та міжнародними організаціями в міжнародній інформаційній сфері.

Література [2; 3; 18; 20; 41; 45; 50; 51; 70–74; 79; 81; 82; 85; 89]

Тема 2. Поняття інформаційного права

Поняття та історія розвитку інформаційного права. Інформаційні права і свободи. Суспільні відносини, які регулюються інформаційним правом. Методи інформаційного права. Принципи інформаційного права. Суб'єкти інформаційного права: загальна характеристика. Система інформаційного права та його місце в системі права України. Джерела інформаційного права: загальна характеристика. Перспективи розвитку інформаційних правовідносин.

Інформаційне право як наука та навчальна дисципліна.

Інформаційне право як система норм, які регулюють суспільні відносини в інформаційній сфері. Загальна характеристика інформаційно-правових норм. Поняття, зміст, структура інформаційних правовідносин. Класифікація інформаційних правовідносин.

Література [1–41; 45–79; 81; 83; 86–89]

Тема 3. Джерела інформаційного права

Види джерел інформаційного права. Структура інформаційного законодавства: інформаційно-правові норми міжнародних актів, інформаційно-правові норми Конституції України, нормативні акти галузі інформаційного законодавства, інформаційно-правові норми у складі інших галузей права (загальна характеристика).

Інформаційно-правові норми, закріплені в Конституції України.

Види актів галузі інформаційного законодавства: акти, які формують систему інформаційного законодавства, та акти, які регулюють окремі напрями згідно із загальними принципами інформаційного права. Законодавство про здійснення права на пошук, отримання та споживання інформації. Законодавство про цивільний обіг інформації. Законодавство про формування інформаційних ресурсів, підготовку інформаційних продуктів, надання інформаційних послуг. Законодавство про створення та застосування інформаційних систем та інших інформаційних технологій. Законодавство про інформаційну безпеку. Законодавство про інтелектуальну власність. Законодавство про авторські та суміжні права. Законодавство про засоби масової інформації. Законодавство про бібліотечну справу, архівні фонди та архіви. Законодавство про державну, комерційну таємницю та персональні дані.

Окремі норми інформаційного права у складі нормативно-правових актів інших галузей.

Література [1–42; 44–48; 50–52; 54–71; 74–91]

Тема 4. Суб'єкти інформаційного права

Основні категорії суб'єктів інформаційної сфери.

Суб'єкти інформаційних відносин публічно-правового характеру. Держава як суб'єкт інформаційних відносин. Інформаційне забезпечення фізичних та юридичних осіб органами державної влади та місцевого самоврядування. Інформаційні служби органів державної влади та місцевого самоврядування.

Інформаційний суверенітет держави. Гарантії інформаційного суверенітету України.

Суб'єкти інформаційних відносин приватноправового характеру: фізичні та юридичні особи, засоби масової інформації, органи державної влади та місцевого самоврядування та ін.

Право на пошук, отримання, поширення інформації та інші права, закріплені за фізичними особами за українським законодавством. Межі інформаційних прав людини в Україні.

Інформаційні права засобів масової інформації в Україні та за їх межами.

Література [1–91]

Тема 5. Державне управління у сфері інформаційної діяльності

Поняття державного управління у сфері інформаційної діяльності. Суть, цілі та об'єкти державного управління у сфері інформаційної діяльності.

Органи державного управління у сфері інформаційної діяльності. Повноваження органів державного управління у сфері інформаційної діяльності.

Загальні напрями державної інформаційної політики України. Державна політика в таких сферах, як правове регулювання діяльності засобів масової інформації, створення інформаційних систем та інформаційних технологій, інформаційної безпеки, бібліотечної справи.

Література [1; 3; 5; 7–9; 13–18; 23–25; 29–31; 34–42; 44–46; 56–60; 62; 63; 69; 73; 75; 78; 87]

Тема 6. Правові проблеми інформаційної безпеки

Поняття інформації з обмеженим доступом. Види інформації з обмеженим доступом. Місце інформації з обмеженим доступом у діяльності органів державної влади України. Інформація з обмеженим доступом у господарській діяльності суб'єктів господарювання. Система захисту інформації з обмеженим доступом: поняття та складові.

Види загроз безпеці суб'єктів інформаційних правовідносин в інформаційній сфері. Правові засади захисту об'єктів інформаційних правовідносин від загроз в інформаційній сфері. Інформаційна безпека людини й суспільства. Правові засади охорони комерційної, банківської таємниці та персональних даних в Україні. Правовий захист

інформації, інформаційних ресурсів та інформаційних систем від загроз несанкціонованого та неправомірного впливу сторонніх осіб. Забезпечення інформаційної безпеки в мережі Інтернет.

Поняття та напрями державної інформаційної безпеки. Види загроз національній безпеці в інформаційній сфері. Принципи правового регулювання напрямів інформаційної безпеки. Поняття державно-правового механізму інформаційної безпеки. Державно-правовий механізм інформаційної безпеки в Україні.

Література [1; 3; 5; 7–9; 13–17; 22–23; 28–30; 33–40; 44–47; 50; 51; 58–60; 63–72; 78]

Змістовий модуль II. Правове регулювання обігу окремих видів інформації

Тема 7. Інформаційні аспекти інтелектуальної діяльності

Основні джерела інституту інтелектуальної власності.

Особливості регулювання інформаційних відносин інститутом авторського права. Правове регулювання інформаційних відносин при виробництві та поширенні надбань науки, літератури й мистецтва.

Правове регулювання інформаційних відносин при виробництві й поширенні програм для ЕОМ і баз даних. Правове регулювання інформаційних відносин при виробництві й поширенні топологій інтегральних мікросхем.

Особливості регулювання інформаційних відносин інститутом патентного права. Особливості регулювання інформаційних відносин інститутом ноу-хау.

Регулювання інформаційних відносин у сфері інтелектуальної власності в Україні.

Література [1–3; 6; 9; 12–14; 44; 45; 48; 54; 74; 77; 91]

Тема 8. Правове регулювання інформаційних відносин у сфері масової інформації

Гарантії свободи масової інформації за чинною Конституцією України.

Особливості регулювання інформаційних відносин, що виникають при виробництві, поширенні та споживанні масової інформації в Україні. Забезпечення гарантій свободи масової інформації. Організація діяльності засобів масової інформації. Поширення масової інформації. Відносини засобів масової інформації з громадянами й організаціями.

ЗМІ та Інтернет: проблеми правового регулювання.

Правовий статус журналіста. Загальна характеристика міжнародних актів у сфері журналістської етики: Європейський кодекс професійної поведінки в галузі ПР 1978 р. (із доповненнями 1989 р.); Резолюція 1003 Ради Європи з журналістської етики 1993 р. та ін. Кодекси журналістської етики.

Міждержавне співробітництво у сфері масової інформації.

Відповідальність за порушення законодавства про засоби масової інформації. Державна підтримка засобів масової інформації в Україні. Правові засади висвітлення діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування ЗМІ в Україні. Опублікування в засобах масової інформації нормативних правових актів.

Правове регулювання реклами в Україні.

Особливості регулювання інформаційних відносин, що виникають у діяльності друкованої преси й електронних засобів масової інформації. Засоби масової інформації та Інтернет.

Досвід зарубіжних країн з регулювання інформаційних відносин, що виникають при виробництві й поширенні масової інформації за кордоном. Особливості правового регулювання інформаційних відносин у сфері масової інформації у США. Особливості правового регулювання інформаційних відносин у сфері масової інформації в Росії.

Права й обов'язки засобів масової інформації з позицій державної (національної) безпеки. Питання державного контролю й ліцензування засобів масової інформації.

Література [1–4; 6; 8–11; 13–16; 19; 20; 26–28; 32; 33; 43; 45; 46; 50; 57; 61–66; 70; 71; 74; 76; 78–83; 89]

Тема 9. Правове регулювання інформаційних відносин у сфері державної таємниці

Особливості інформаційних правовідносин, що виникають в інформаційній сфері відносно інформації, яка становить державну таємницю. Суб'єкти й об'єкти інформаційних правовідносин у сфері державної таємниці. Перелік відомостей, що становлять державну таємницю в Україні, і відомостей, що не можуть вважатись державною таємницею. Зарахування відомостей до державної таємниці та їх засекречення.

Питання власності у зв'язку з інформацією, що становить державну таємницю. Розпорядження відомостями, що становлять державну

таємницю. Захист державної таємниці. Контроль і нагляд за забезпеченням захисту державної таємниці.

Розсекречення відомостей і їх носіїв.

Література [1–3; 5; 9; 11; 17; 18; 23–25; 34; 37–41; 45; 46; 51; 78; 87]

Тема 10. Правове регулювання інформаційних відносин у сфері комерційної таємниці та персональних даних

Поняття захищеної інформації та її ознаки. Об'єкти захисту інформації. Власники захищеної інформації.

Особливості інформаційних правовідносин, які виникають при виробництві, передачі та споживанні інформації, що становить комерційну таємницю. Суб'єкти й об'єкти інформаційних правовідносин. Правовий режим комерційної таємниці. Охорона комерційної таємниці у трудових відносинах.

Права й обов'язки органів державної влади та місцевого самоврядування щодо комерційної таємниці.

Захист прав на комерційну таємницю.

Виникнення й розвиток концепції права на приватність. Особливості інформаційних правовідносин, що виникають при виробництві, передачі й споживанні персональних даних. Суб'єкти й об'єкти інформаційних правовідносин у сфері персональних даних. Правові засади роботи з персональними даними. Права суб'єкта персональних даних. Права й обов'язки власника щодо роботи з масивами персональних даних.

Державне регулювання роботи з персональними даними. Захист фізичних осіб щодо автоматизованого опрацювання персональних даних. Правове регулювання захисту права на приватність та транскордонні потоки персональних даних. Досвід ЄС у регулюванні захисту персональних даних.

Література [1–3; 6–10; 12; 14; 17; 21; 29–31; 42; 44–46; 51; 55; 67; 74; 75]

Тема 11. Правове регулювання інформаційних відносин у сфері екологічної інформації

Поняття та ознаки екологічної інформації. Види та джерела екологічної інформації. Суб'єкти екологічної інформації.

Нормативно-правові акти України, які закладають засади права на екологічну інформацію; закріплюють право на екологічну інфор-

мацію на рівні суб'єктного права, визначають принципи його гарантування; визначають зобов'язаних щодо його забезпечення осіб та їх правове становище; регламентують процедури екологічного інформаційного забезпечення; визначають види екологічної інформації; встановлюють забезпечувальні (охоронні) засоби реалізації права на екологічну інформацію.

Право населення на доступ до екологічної інформації. Гарантії права на екологічну інформацію та їх складові. Загальні соціальні гарантії реалізації права громадян на екологічну інформацію: економічні, політичні, ідеологічні та ін. Спеціальні (юридичні) гарантії реалізації права громадян на екологічну інформацію: загальноюридичні та спеціальні юридичні.

Державні органи та їх повноваження у сфері збирання, опрацювання, зберігання, використання й поширення (забезпечення) екологічної інформації.

Нормативно-правове забезпечення реалізації права громадян на екологічну інформацію. Нормативно-правове забезпечення захисту права громадян на екологічну інформацію.

Міжнародні стандарти та законодавство України у сфері екологічної інформації.

Література [1–3; 7; 11; 21; 22; 32; 35; 36; 47]

ТЕМИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

1. Предмет, метод, система інформаційного права.
2. Перспективи вступу України в інформаційне суспільство.
3. Погляди науковців на предмет інформаційного права України.
4. Інформаційний суверенітет держави.
5. Поняття інформації та її класифікація.
6. Підстави виникнення права власності на інформацію.
7. Межі інформаційних прав людини.
8. Правові засади інформаційної діяльності.
9. Види інформаційної діяльності.
10. Правові засади існування інформаційного ринку в Україні.
11. Правове регулювання надання інформаційних послуг в Україні.
12. Співробітництво України з іншими державами та міжнародними організаціями в міжнародній інформаційній сфері.
13. Україна як суб'єкт інформаційної діяльності.
14. Інформаційна безпека держави.

15. Інформаційні агентства.
16. Друковані засоби масової інформації (преса) в Україні.
17. Інформаційні служби органів державної влади та місцевого самоврядування.
18. Фізична особа як суб'єкт інформаційної діяльності.
19. Поняття державного управління у сфері інформаційної діяльності.
20. Повноваження органів державного управління у сфері інформаційної діяльності.
21. Правове регулювання реклами.
22. Поняття інформації з обмеженим доступом та її види.
23. Поняття конфіденційної інформації.
24. Система захисту інформації з обмеженим доступом: поняття та складові.
25. Правові засади охорони комерційної таємниці в Україні.
26. Правові засади охорони банківської таємниці в Україні.
27. Поняття та захист персональних даних.
28. Правовий захист персональних даних за міжнародними стандартами.
29. Правове регулювання системи Інтернет в Україні.
30. Правове регулювання доступу до екологічної інформації в Україні.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Поняття інформації та юридично значущі ознаки інформації.
2. Класифікація інформації.
3. Інформація як вид власності та підстави виникнення права власності на інформацію.
4. Поняття інформатизації.
5. Поняття інформаційного права.
6. Місце інформаційного права в системі права України.
7. Предмет та метод інформаційного права.
8. Система інформаційного права.
9. Джерела інформаційного права.
10. Інформаційно-правові норми, закріплені в Конституції України.
11. Міжнародно-правові джерела інформаційного права.
12. Інформаційні права і свободи.
13. Перспективи розвитку інформаційних правовідносин.

14. Погляди науковців на предмет інформаційного права України.
15. Суб'єкти інформаційних відносин приватноправового характеру.
16. Межі інформаційних прав людини в Україні.
17. Інформаційні права засобів масової інформації в Україні та за її межами.
18. Суб'єкти інформаційних відносин публічно-правового характеру.
19. Інформаційний суверенітет держави.
20. Гарантії інформаційного суверенітету України.
21. Визначення інформаційної діяльності та її види.
22. Інформаційний ринок, інформаційний ресурс, інформаційна послуга, інформаційна продукція та інші правові поняття у сфері інформаційної діяльності.
23. Міжнародна інформаційна діяльність.
24. Поняття, сутність цілі та об'єкти державного управління у сфері інформаційної діяльності.
25. Повноваження органів державного управління у сфері інформаційної діяльності.
26. Загальні напрями державної інформаційної політики України.
27. Інформаційні служби органів державної влади та місцевого самоврядування.
28. Поняття та види інформації з обмеженим доступом.
29. Місце інформації з обмеженим доступом у діяльності органів державної влади України.
30. Система захисту інформації з обмеженим доступом: поняття та складові.
31. Правові засади захисту об'єктів інформаційних правовідносин від загроз в інформаційній сфері.
32. Інформаційна безпека людини й суспільства.
33. Правові засади охорони державної таємниці в Україні.
34. Забезпечення інформаційної безпеки в мережі Інтернет.
35. Поняття та напрями державної інформаційної безпеки.
36. Поняття державно-правового механізму інформаційної безпеки.
37. Правове регулювання інформаційних відносин при виробництві та поширенні надбань науки, літератури й мистецтва.
38. Правове регулювання інформаційних відносин при виробництві й поширенні програм для ЕОМ і баз даних.
39. Особливості регулювання інформаційних відносин інститутом патентного права.

40. Особливості регулювання інформаційних відносин інститутом ноу-хау.
41. Особливості регулювання інформаційних відносин, що виникають при виробництві, поширенні й споживанні масової інформації в Україні.
42. Відповідальність за порушення законодавства про засоби масової інформації.
43. Правове регулювання реклами в Україні.
44. Права й обов'язки засобів масової інформації з позицій державної безпеки.
45. Питання державного контролю й ліцензування засобів масової інформації.
46. Питання власності у зв'язку з інформацією, що становить державну таємницю.
47. Зарахування відомостей до державної таємниці та їх засекречення.
48. Захист державної таємниці. Контроль і нагляд за забезпеченням захисту державної таємниці.
49. Особливості інформаційних правовідносин у сфері обігу інформації, що становить комерційну таємницю.
50. Правовий режим комерційної таємниці.
51. Захист прав на комерційну таємницю.
52. Особливості інформаційних правовідносин, що виникають у сфері обігу персональних даних.
53. Правові засади роботи з персональними даними.
54. Державне регулювання роботи з персональними даними.
55. Правове регулювання захисту права на приватність та транскордонні потоки персональних даних.
56. Поняття, ознаки та види екологічної інформації.
57. Джерела правового регулювання обігу екологічної інформації.
58. Гарантії права на екологічну інформацію та їх складові.
59. Нормативно-правове забезпечення реалізації права громадян на екологічну інформацію.
60. Нормативно-правове забезпечення захисту права громадян на екологічну інформацію.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. *Конституція України*. — К., 1996.
2. *Цивільний кодекс України 2004 р.*
3. *Закон України “Про інформацію” від 2 жовтня 1992 р.*
4. *Закон України “Про державну підтримку засобів масової інформації та соціальний захист журналістів” від 23 вересня 1997 р.*
5. *Закон України “Про державну таємницю” 1994 р.*
6. *Закон України “Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні” від 16 листопада 1992 р.*
7. *Закон України “Про звернення громадян” від 2 жовтня 1996 р.*
8. *Закон України “Про зв’язок” від 16 травня 1995 р.*
9. *Закон України “Про захист інформації в автоматизованих системах” від 5 липня 1994 р.*
10. *Закон України “Про інформаційні агентства” від 28 лютого 1995 р.*
11. *Закон України “Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації” від 23 вересня 1997 р.*
12. *Закон України “Про науково-технічну інформацію” від 25 червня 1993 р.*
13. *Закон України “Про рекламу” від 3 липня 1996 р.*
14. *Закон України “Про телебачення і радіомовлення” від 21 грудня 1993 р.*
15. *Закон України “Про Національну раду України з питань телебачення і радіомовлення” від 23 вересня 1997 р.*
16. *Закон України “Про Національну програму інформатизації” від 4 лютого 1998 р.*
17. *Закон України “Про основи національної безпеки України” від 19 червня 2003 р.*
18. *Указ Президента України “Про деякі заходи відносно захисту інтересів держави в інформаційній сфері”.*
19. *Указ Президента України “Про заходи щодо розвитку національної складової глобальної інформаційної мережі Інтернет та забезпечення широкого доступу до цієї мережі в Україні” від 31 липня 2000 р.*

20. *Указ* Президента України “Про додаткові заходи щодо безперешкодної діяльності засобів масової інформації, дальшого утвердження свободи слова в Україні” від 9 грудня 2000 р.
21. *Указ* Президента України “Про заходи щодо забезпечення конституційних прав громадян на звернення” від 19 березня 1997 р.
22. *Указ* Президента України “Про додаткові заходи щодо забезпечення реалізації громадянами конституційного права на звернення” від 13 серпня 2002 р.
23. *Положення* “Про Міжвідомчу комісію з питань інформаційної політики та інформаційної безпеки при Раді національної безпеки й оборони України”: Затв. Указом Президента України від 22 січня 2002 р. № 63/2002.
24. *Положення* про порядок підготовки документів щодо надання доступу до державної таємниці іноземцям та особам без громадянства: Затв. Указом Президента України від 17 липня 2006 р. № 621/2006.
25. *Постанова* Кабінету Міністрів України “Про деякі питання обліку, зберігання і використання документів, справ, видань та інших матеріальних носіїв інформації, які містять конфіденційну інформацію, що є власністю держави” від 19 липня 2006 р. № 1000.
26. *Постанова* Кабінету Міністрів України “Про затвердження Національної таблиці розподілу смуг радіочастот України” від 15 грудня 2005 р. № 1208.
27. *Постанова* Кабінету Міністрів України “Про затвердження Інструкції з діловодства за зверненнями громадян в органах державної влади і місцевого самоврядування, об’єднаннях громадян, на підприємствах, в установах, організаціях незалежно від форм власності, в засобах масової інформації” від 14 квітня 1997 р.
28. *Постанова* Кабінету Міністрів України “Про Українське національне інформаційне агентство” від 27 березня 1996 р.
29. *Декларація* про транскордонні потоки даних ОСЄР 1985 р.
30. *Загальна* декларація прав людини 1948 р.
31. *Конвенція* Ради Європи про захист особистості у зв’язку з автоматичною обробкою персональних даних 1981 р.
32. *Угода* про полегшення міжнародних обмінів візуальними й звуковими матеріалами освітнього, наукового і культурного характеру 1949 р. під егідою ЮНЕСКО.
33. *Конвенція* о статусе корреспондента, представляющего средство массовой информации государства-участника Содружества

Независимых Государств в других государствах Содружества от 16 апреля 2004 г.

34. *Решение* о Концепции информационной безопасности государств-участников Содружества Независимых Государств в военной сфере от 4 июня 1999 г.
35. *Модельный закон* “О доступе к экологической информации” от 6 декабря 1997 г. (СНГ)
36. *Конвенція* про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля, 1998 р.
37. *Угода* між Кабінетом Міністрів України та Урядом Республіки Казахстан про взаємний захист секретної інформації від 30 травня 2005 р.
38. *Угода* між Кабінетом Міністрів України та Урядом Республіки Хорватія про взаємну охорону секретної інформації від 14 липня 2005 р.
39. *Угода* між Кабінетом Міністрів України та Урядом Республіки Болгарія про взаємну охорону та принципи обміну секретною інформацією від 21 травня 2004 р.
40. *Угода* між Кабінетом Міністрів України та Урядом Республіки Македонія про співробітництво у сфері інформації від 27 червня 2005 р.
41. *Гаврилов О. А.* Курс правовой информатики: Учебник для вузов. — М.: Норма, 2000. — 432 с.
42. *Гевлич А., Селіванов В.* Державна політика України в сфері захисту персональних даних: міжнародно-правовий аспект // *Право України*. — 2006. — № 1.
43. *Гончак Я., Гнидюк Н.* Свобода інформації та виконавча гілка влади. — К.: Міленіум, 2002. — 240 с.
44. *Каніца Ю.* Проблеми правової охорони конфіденційної інформації в Україні // *Інтелектуальна власність*. — 2004. — № 3.
45. *Копьлов В. А.* Информационное право. — М.: Юристъ, 1997. — 472 с.
46. *Кормич.* Інформаційна безпека. Організаційно-правові основи. — К., 2004.
47. *Краснова О.* Гарантії реалізації прав громадян на екологічну інформацію. — К., 2000. — 108 с.
48. *Кузнецов Ю. М.* Патентознавство та авторське право. — К.: Кондор, 2005. — 428 с.

49. *Кулицький С. П.* Основи організації інформаційної діяльності у сфері управління: Навч. посіб. — К.: МАУП, 2002. — 224 с.
50. *Макаренко Є. А.* Європейська інформаційна політика: Моногр. — К.: Наша культура і наука, 2000. — 368 с.
51. *Основи інформаційного права України.* — К.: Знання, 2004. — 274 с.
52. *Повалій О. О.* Вплив Міжнародно-правового регулювання інформаційних відносин на розвиток національного законодавства: Автореф. канд. дис. — К., 2005.
53. *Право и информатизация общества: Сб. науч. тр. / РАН ИНИОН. Центр соц. науч.-информ. исслед. Отдел информ. права; Отв. ред. И. Л. Бачило.* — М., 2002. — 340 с.
54. *Право інтелектуальної власності.* — К.: Ін Юре, 2004. — 672 с.
55. *Свободный доступ к информации и защита персональных данных.* — СПб.: 1997. — 115 с.
56. *Яременко О.* Офіційна правова інформація в Україні: поняття, класифікація, джерела // Підприємництво, господарство і право. — 2005.

Додаткова

57. *Закон України "Про радіочастотний ресурс України".*
58. *Постанова Кабінету Міністрів України Про "Деякі питання організації діяльності Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації" від 24 червня 2006 р. № 869.*
59. *Постанова Кабінету Міністрів України "Про затвердження Концепції технічного захисту інформації в Україні" від 8 жовтня 1997 р. № 1126.*
60. *Концепція Технічного захисту інформації в Україні: Затв. постановою Кабінету Міністрів України від 8 жовтня 1997 р. № 1126.*
61. *Звернення Верховної Ради України до Ради Європи, Організації з безпеки та співробітництва в Європі, міжнародних парламентських організацій, парламентів і урядів європейських країн з приводу тривожної ситуації в інформаційному просторі України від 15 червня 1999 р.*
62. *Международный кодекс рекламной практики (Международная торговая палата) (ред. от 02.12.86).*
63. *Резолюція 1239 Парламентської Асамблеї Ради Європи "Свобода вираження поглядів та переконань і функціонування парламентської демократії в Україні" (2001).*

64. *Резолюція 820 (1984)* Парламентської асамблеї Ради Європи “Про відносини парламентів держав із засобами масової інформації” 1984 р.
65. *Резолюція № 1* Європейської конференції міністрів з політики в сфері засобів масової інформації “Вплив нових комунікаційних технологій на права людини і демократичні цінності” 1997 р.
66. *Заява 4-ї* Європейської конференції міністрів з політики в сфері засобів масової інформації “Про порушення журналістських свобод” 1994 р.
67. *Резолюція ЄС* ”Про захист прав індивідів стосовно технічного розвитку й обробки даних” 1979 р.
68. *Рекомендації* Комітету Міністрів ЄС щодо питання забезпечення приватності під час користування мережею Інтернет.
69. *Рекомендація* про Керівні принципи щодо безпеки інформаційних систем Ради ОЕСР 1992 р.
70. *Политическая декларация* о средствах массовой информации в демократическом обществе // 4-я Европ. конф. министров по политике в области средств массовой информации, Прага (Чешская республика), 7–8 декабря 1994 г.
71. *Концепция* формирования информационного пространства Содружества Независимых Государств, 18 октября 1996 г.
72. *Арістова І. В.* Державна інформаційна політика та її реалізація в діяльності органів внутрішніх справ України: організаційно-правові засади: Автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.07 / Нац. ун-т внутріш. справ. — Х., 2002.
73. *Беляков К. И.* Управление и право в период информатизации / Нац. акад. внутр. дел Украины. — К.: КВПШ, 2001. — 307 с.
74. *Інформаційне суспільство: Дефініції: людина, її права, інформація, інформатика, інформатизація, телекомунікації, інтелектуальна власність, ліцензування, сертифікація, економіка, ринок, юриспруденція* / В. М. Брижко, О. М. Гальченко, В. С. Цимбалюк та ін. — К.: Інтеграл, 2002. — 220 с.
75. *Брижко В. М.* Правовий механізм захисту персональних / Наук.-дослід. центр правової інформатики Академії правових наук України / Наук. ред. В. Д. Гавловський. — К.: Парламент. вид-во, 2003. — 120 с.
76. *Брижко В. М., Базанов Ю. К., Харченко Л. С.* Ліцензування прав на інформаційні ресурси. — К., 1997. — 132 с.

77. *Брижко В. М.* Патентознавство як самостійна наукова дисципліна / Нац. агентство з питань інформатизації при Президентові України. — К., 1996. — 184 с.
78. *Голубев В. О.* Інформаційна безпека: проблеми боротьби з кіберзлочинами / Гуманітар. ун-т “Запорізький ін-т держ. та муніцип. управління”. — Запоріжжя, 2003. — 250 с.
79. *Григор О. О.* Формування інформаційного суспільства в Україні в контексті інтеграції в Європейський Союз (державно-управлінський аспект): Автореф. дис. ... канд. наук з держ. управління: 25.00.01 / Львів. регіон. ін-т держ. управління Нац. академії держ. управління при Президентові України. — Л., 2003.
80. *Денісова О. С.* Роль преси у правовому інформуванні громадян України: Автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01 / Нац. ун-т внутріш. справ. — Х., 2003.
81. *Міжнародне співробітництво України у сфері інформатизації і телекомунікацій* / С. О. Довгий, В. Л. Банкет, А. В. Клікич та ін.; За ред. С. О. Довгого. — К.: Укртелеком, 2001. — 448 с.
82. *Європа на шляху до інформаційного суспільства*: Матер. Європ. Комісії 1994–1995 рр. / Державний комітет зв'язку та інформатизації України / Уклад. В. М. Павлович, А. В. Цвігун; За заг. ред. О. М. Гальченка. — К., 2000. — 176 с.
83. *Іванов І. В.* Законодавство про засоби масової інформації. Український та зарубіжний досвід / Київ. ун-т імені Тараса Шевченка. — К.: Видав. центр “Київський університет”, 1999. — 188 с.
84. *Інформатизація* законотворчої, нормотворчої, правозастосовної та правоосвітньої діяльності: Посіб. / Уклад. Л. Є. Горьовий / Секретаріат Верховної Ради України; Акад. правових наук України. — К.: Парламент. вид-во, 1999. — 200 с.
85. *Інформатизація та відкритість влади як засоби демократизації суспільства*. Засідання № 1: Зб. матер. “круглого столу” “Державна інформаційна політика — проблеми законодавчого забезпечення” / Наук. ред. О. В. Литвиненко. — К.: Альгерпрес, 2003. — 160 с.
86. *Костецька Т. А.* Право на інформацію в Україні / НАН України; Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького. Вища школа права. — К., 1998. — 40 с.
87. *Кохановська О. В.* Правове регулювання у сфері інформаційних відносин / Нац. акад. внутріш. справ України. — К., 2001. — 212 с.

88. *Кузенко Л. В.* Правове регулювання права громадян на інформацію в сфері державного управління: Автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 / Нац. ун-т внутріш. справ. — Х., 2003.
89. *Міжнародні інформаційні відносини.* — К.: Наша культура і наука, 2002. — 452 с.
90. *Організаційно-технічне забезпечення захисту інформації:* Навч. посіб. / Національний авіац. ун-т / Уклад. Ю. Я. Самохвалов; За ред. В. О. Хорошка. — К.: Вид-во НАУ, 2002. — 207 с.
91. *Петров Є. В.* Інформація як об'єкт цивільно-правових відносин: Автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03 / Нац. ун-т внутріш. справ. — Х., 2003. — 20 с.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	3
Тематичний план дисципліни “Інформаційне право”	4
Зміст дисципліни “Інформаційне право”	5
Теми контрольних робіт	11
Питання для самоконтролю	12
Список літератури	15

Відповідальний за випуск *А. Д. Вегеренко*
Редактор *І. В. Хронюк*
Комп'ютерне верстання *М. М. Соколовська*

МАУП

Зам. № ВКЦ-2838

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП